

מסורת הש"ס

בתולה נשאת פרק ראשון כתובות

יא.

עין משפט
נר מצוה

בב א מיי פ"א מהל'
אשמת הל' אי סמג
עשין מח טו"ש ע"א ע"א
קטני ג:
בב ב מיי פ"א מהל'
אסורי ביאה הל' יז
סמג לאוין קח טו"ש ע"א
פי' רמח סעי' ז:
בב ג מיי פ"ד מהל' זכיה
הל"ב סמג עשין פ"ב
טו"ש חור"מ פי' רמג
סעי' א וטו"ש ע"א יו"ד פי'
רמח סעי' ז:
בב ד ו ר ז מיי פ"א
מהל' מנסיכס הל"ב
טו"ש ע"א יו"ד פי' רמח סעי'
ז:
בב ה מיי פ"א מהל'
אשמת הל"ב טור
א"ע פי' ס:
בב ו מיי פ"א מהל'
אשמת הל"ב סמג
עשין מח טו"ש ע"א שס פי'
קטני ד:
בב ז מיי שס טו"ש ע"א
סעיף ה:
בב ח מיי שס הל' א
טו"ש ע"א שס סעי' ב:

תוספות ר"ד

הגיונות והשפחה
ושנתיירו ושנשתחררו
פחותות מבנות ג' שנים
ויום אחד כתובתן מאתים
ירושל' טענת בתולים. ויום
הבזוקת בחולין הן. ואם
נמצאת בעולה אומר לה
מקח מקח שעות ואברה
כל כתובתה. אומר ר"ה גר
קטן מבטלין אותו ע"ד
ב"ד. פי' אפי' שאין לו
אב ואם כגון שנקטע
משיח' או ששבו ישראל
קטני פלשתים ב"ד מלין
אותם והם ישראל לכל
דבר. והמורה פי' מבטלין
אותו. דאיתו גר עד שימול
וישבור. עיין פרק החולין
(דף קו) ובפ"ד דיבמות (דף
ע"א). מאי קמ"ל דוכין
לאדם שלא בפניו תנינא
וזכין לאדם שלא בפניו ואין
מביין לו לאדם אלא בפניו.
מביין בהפקירא נחא ליה
וחוב הוא לו. פי' שאין
אדם נעשה שליח לחובתו
שלא בפניו כלומר שלא
מדת. קמ"ל דה"מ גדול
רשעים טעמא דאיסורא
אבל קטן זכות הוא וזין.
אמר ר"י ואם הגדיל. פי'
הקטנים שגויירי ואפי'
עם אביהן יכולין למחות.
פי' יכולין לומר אי אפשרנו
להיות גרים ואין לנו
לענותם בב"ד. ואפילו
ידיו תקיפה. ואם קידש
אשה משמיחה אינה
צריכה נט להיות בישראל
מומר. ודוקא שלא הגיעו
לכלל שתי שערות אבל אם
הגדילו ולא מיחו אין
יכולין למחות ואם מיחו
הרי הן בישראל מומר
וקדושי' קדושי'. (א)
והגדילו דר"י לאו דוקא
שבאו לכלל עונשין אלא
שבאו לכלל דעת ועדיין
לא באו לכלל עונשין:
למטה הגדול שבא על
הקטנה וקטן שבא על
הגדולה ומוכת עין כתובתן
מאתים. דברי ר"מ וחכ"א
מוכת עין כתובתן מנה. פי'
קטנה פחותה מכת ג' שנים
ויום אחד שאין ביאתה
ביאה שהרי בחוליה
חורוין. וקטן פחות מכן ט'
שאמרו חכמים אין ביאתו
ביאה לקנות קנין גמור.
כגון אם בא על יבמתו
דהתם אפרי' אין ביאתו
ביאה לו חשבה לקנות

מבטלין אותו על דעת ב"ד משום דוכות הוא. ומימה דהא
זכיה הוא מטעם שליחות דכין דוכות הוא לו אן
סהדי דעבד ליה שליח דמוכח בפ"ק דצ"מ (דף יב.) גבי חזר
משום יד איתרצאי ולא גרע משליחות וא"כ היאך זכין לקטן והלא
אין שליחות לקטן כדאמרין בזהו
נשך (שם ע"א): ועוד דלכתי עובד
כוכבים הוא ואמר' התם דקטן
דלמי לכלל שליחות אית ליה זכיה
מדרבנן עובד כוכבים דלא אמי לכלל
שליחות אפילו זכיה מדרבנן לית ליה
ונראה לר"י דהכא נמי דוכין לו
מדרבנן כדאמרין התם דקטן אית
ליה זכיה מדרבנן ואע"ג דלכתי
עובד כוכבים הוא הא אמי לכלל
שליחות א"נ כיון דנשך זכיה נעשה
ישראל הוה ליה ישראל גמור לענין
זכיה וא"כ היכי הו גר מדרבנן
ושריין ליה צנת ישראל וקידושו
קידושין הא מן המורה עובד כוכבים
הוא וי"ל דקסבר כמ"ד בהאשה רבה
(יבמות דף פט:) דיש כח ביד חכמים
לעקור דבר מן המורה כקום ועשה
וכי פריך מאי קמ"ל הוה מזי לשנוי
קמ"ל דיש כח ביד חכמים לעקור
דבר מן המורה כקום ועשה וחד
מתרי טעמי נקט והא דלמרי' בריש
בן סורר (פסחין דף סח:) (שם) גבי
גזל הגר אס אס אין לאיש גזל איש
אמה צריך לחזר אחריו אס יש לו
גזל אצל קטן אי אמה צריך לחזר
אחריו כו' משכחת לה גר קטן מן
המורה מעוברת שנתגיירה (כדלמרי'
בפרק הערל (יבמות דף עח.) (שם)
עובדת כוכבים מעוברת שנתגיירה
בנה אין צריך טעילה והוי גר מן
המורה דישאל גמור הוא ואית ליה
ממון מן המורה כגון שירש את אמו
ואי אמה צריך לחזר עליו שאין לו
יורשין שאינו מוליד ואחיו מן האס
אין יורשין אותו ולפי ספרים דגרסינן
צ"מ (דף ע"א): זכיה מיהא אית
ליה ולא גרס מדרבנן נחא דמזי
למימר דאית ליה זכיה מן המורה
ועובד כוכבים קטן כיון דנא להמגיר
חשבינן ליה ישראל קטן ואע"ג
דזכיה הוי מטעם שליחות ואין לו
שליחות מן המורה ה"מ דבדר שיש
בו קלת חובה כגון להפריש תרומת
דשמה היה רוצה לפטורה מנהא אית
או שמא היה רוצה להעדיף אצל
הכא שוכת גמור הוא לו יש לו
שליחות: **מהך דתימא עובד כוכבים**
בהפקירא נחא ליה. ואע"ג דרבינן
פליגי א"ר מאיר צפ' קמא דגיטין
(דף יג.) (שם) ולית להו טעמא דבהפקירא
נחא ליה ה"מ גבי עבד שאינו חושש
בהפקירא שמפקיע עמו מן השעבוד

אף אנו נאמר. אף אנו נדרוש את השמות מה לשון איילוניות שקראו
חכמים לאשה שאינה ראויה לילד: דוכניה. לשון איל תמיס
דמתרגמינן דכר שלים (ויקרא ה.) הרי היא כאל שאלו יולד:
גב' (על דעת צ"ד). אס אין לו
מעטלין. דאין לך גר בלא מילה
וטעילה: **על דעת צ"ד.** שלשה
יהו צטצילתו דכין כל טעילת גר
שצריכין ג' והן נעשין לו אכ והרי
הוא גר על ידיהן ומגעו ביין כשר:
מור דתימא עובד כוכבים בהפקירא
ניחא ליה. וחוב הוא לו ואין אדם
נעשה שליח לאדם לחובתו שלא
בפניו כלומר שלא מדעתו וקטן לאו
כר דיעה הוא: **דא גבי עבד**
ק"ל. בפ"ק דגיטין (דף יג.) דודאי
בהפקירא נחא ליה נוח לו להיות
עבד ויהא מומר בהפקיר וימת
השפחות מהיות בן חורין להיות מומר
בצנת ישראל דלא זילא ליה ולא שכיחא
ליה להפקירא: **קמ"ל.** הכא דגבי
עובד כוכבים קטן לא אמרינן הכי:
דמי מילי. דניחא ליה בהפקירא:
גדול שגדל [במדות] הפקירות
וטעים ליה טעמא דאיסורא:
הגדילו. קטנים שנתגיירו ואפי' עם
אביהן: **יכולין למחות.** ולומר אי
אפשרינו להיות גרים וחורין לסורן
ואין לנו לענשן צ"ד ואפי' ידיו
תקיפה ואס קדש אשה משמיחה
אינה צריכה גט להיות ישראל מומר:
למי גדלה. לא יזהינן לה עד שגדיל:
שוב אינה יכולה למחות. ואס מיחתה
הרי היא ישראלית מומרת (לענש
בכל עונשי צ"ד: **שיש להן קנס.** נ'
כסף אס יאנסו: **הכא על הממורת.**
ואע"ג דלא קרינן ביה ולו תהיה
לאשה שיהי אינה ראויה לקיימה
אפילו הכי יש לה קנס כדלקמן [בטע]:
אני לא אמר כדכא. דמומיז מקנסא
דקסבר לאו תיובתא היא דטעמא
דקנסא שלא יהא חוטא נשכר להפטר:
רצא לא אמר כאני. דמומיז
מכתובה דהתם טעמא מאי תקינו
לה רבנן כמזה שלא תהא קלה
בעיניו להוציאה וכל זמן שלא מיחתה
גזירת היא ועדיין לה תקנתא:
מתני' הכא על הקטנה. פחותה
מכת שלש שאין ביאתה
ביאה שהרי בחוליה חורין. וקטן.
פחות מכן משע שאמרו חכמים אין
ביאתו ביאה וצא על הגדולה:
ומוכס עץ. שנתקע לה עץ באתו
מקום: **כסובין מאיס.** אס נשאו
לאיש אחרי כן לא אכדו בכך את
מכותן אס נשאה סתם ולא פירש
לה כלום: **בטלה.** שהיא אלמנה כגון
גרופה או חלואה: **מן הנישואין.** כגון
שנכנסה לחופה ומת בעלה בחזקת
ניסת לאחר סתם כמכותה מנה דבזוקת בעולה קיימא משנכנסה לחופה:

(א) [ע' תוס' גיטין ה' ד"ה
והא קר"ל.] (ב) [שירזין
פא: יבמות ק"ז: ושי"ן].
(ג) [גיטין י"ב. ע' תוס' ס"א].
(ד) [קשה א"כ ממי מדע
שעת המחה דהא בקטנות
אינה יכולה למחות כר"י וי"ל
כגון שהמחילה מנהא גינת
יוס לפי גדלותה וכן נהגה
יוס או יומים לאחר גדלותה.
ת"י ע"ג.] (ה) [לקמן
כט. צ"ק לח: (ו) [יבמות
כ"ב: ושי"ן.] (ז) [יבמות
פ"ט. לקמן לט: ד"ה].
(ח) [לקמן י"ג. ט' וי"ל גר
קטן.] (י) כס"א: משומה,
(כ) כס"א: משומה,
(ל) [בדמיון כ"ג.] (מ) [וי"ל
תוס' צ"ק קט: ד"ה קטן
ותוס' סנהדרין ס"א].

גליון הש"ס

גב' שלא היה חוטא
נשכר. פ"ב דמלה מ"ו מה
דף ד' ע"ב: תוס' ד"ה לבי
גדלה. וא"ת והלא כבר
גדולה. עיין מה דה"ה [וי"ל
תוס' ד"ה שלשים יום:]

מוסף רש"י

זכין לאדם שלא בפניו
ואין חבין לאדם שלא
בפניו. אין אדם יכול
לעשות שליח שלא מדעתו
לגרם שוא חובה או
הפסד [קדושו כ"ג] דלפני
אדם נעשה שליח לחבין
שלא מדעתו להפקירו. אבל
להריותו אין סהדי דניחא
ליה לפיכך זמן ואין חבין
[וחז"ק פ"ג] דגר שיהא
לדעתו קרוי חובה [ועי' ד'
וכע"ז ב"מ י' דבר שיהא
חוב לו שאינו חפץ בו
(מוסר כ"ה). אלו נעדרות.
דוקא נערה, משהיהא
שתי שערות עד שמתגר,
והס שסא דחשש עבין
(מוסר כ"ה). אלו נעדרות.
נערות לגברות, אצל קטנה
ויוגרת אין להס קנס.
שיש להן קנס. אם אנסה
אדם נותן לאשה חמשים
כסף כדמבי (דברים כג)
ומנן האס השוכר כגון
[קמח כ"ה]. ועל הנתינה.
מן הבגבעות והא אסורה
לקהל דודו גור עליהם
כדאמרין ביבמות (פ"ח):
ועל ס' ויתם ייהושע
חושבי' עי' ושאפי' מים
וגר (יהושע ט') קרי
להו מיתם [קמח כ"ה].
ועל הכותיות. קסבר גירי
ארויט הן וישנן כאלו
לא מתחנן בס (שם).
ועל השבירה. ישראלית
שנפדית פחותה מכת שלש
שנים. דבזוקת בטלה היא,
שאפילו נענשה כשניה
בטלה חחרים (שם).

לגמרי. פי' לא גרעה אותה ביאה ממאמר בגדול. שכמו שמאמר בגדול פוסלה על שאר האחק. כך ביאת [פחות] בן ט' פסלה על האחק. עיין בס"פ האשה רבה: מוכת עין שנתקע לה עץ באותו מקום ויצאו בחוליה כתובתה מאתים. פי' לא הפסידו כתובתן אם נישאו סתם וחכ"א מוכת עין כיון שאיכרה בחוליה כתובתה מנה:

(א) וצדכיה רבינו אלו מייסד קוויית המ"י כאן ד"ה קשה וע"ש. (ב) ע"ש ביבמות דף יז דימירי שס ביצית בן טע דעסו כמאמר בגדול אצל כפחות מכן טע לא מיירי התם כלל וי"ע.